

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Netwerkkart 15 Olie

15 Olie

versie 2018

Crisistypen	<ul style="list-style-type: none">• schaarste aan aardolieproducten
Bevoegd gezag	<ul style="list-style-type: none">• Raad van Bestuur van het Internationaal Energie Agentschap• Europese Commissie• minister van EZK• minister van IenW (alleen ten aanzien van beperking van de snelheid)• burgemeester of voorzitter veiligheidsregio (alleen uitvoering en gevolgen voor openbare orde en veiligheid)
Soorten maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• maatregelen inzake noodvoorraden, de verdeling van aardolieproducten en beperking van het verbruik• snelheidsbeperking• auto-loze zondag• maatregelen vanwege gevolgen voor openbare orde en veiligheid

Internationaal Energie Agentschap IEA en de EU

- Het treffen van crisismaatregelen vindt in beginsel in internationaal en Europees verband plaats.
- In het kader van het Internationaal Energie Agentschap/*International Energy Agency* (IEA) vindt overleg plaats over maatregelen teneinde een gecoördineerde respons door de IEA-lidstaten af te spreken, zoals:
 - maatregelen aan de aanbodzijde (inzet noodvoorraden – ook veiligheidsvoorraden genoemd – en eventueel de verdeling daarvan)
 - zo nodig maatregelen aan de vraagzijde (beperking verbruik).

In eerste instantie zal worden geprobeerd een schaarste op te vangen door inzet van de noodvoorraden. Men gaat ervan uit dat de verbruik beperkende maatregelen niet direct worden toegepast vanwege de maatschappelijke gevolgen daarvan.

De bijdrage van een lidstaat is proportioneel, dat wil zeggen afhankelijk van het aandeel in de netto import van de betrokken landen.

- Formeel kent het IEA een crisismechanisme dat automatisch in werking treedt bij een tekort van 7%. Daarnaast is er een aanpak voor sub-crisissituaties (dat wil zeggen bij een kleiner tekort, de zogenoemde Coordinated emergency response measures – CERM). Bovendien bestaat er de mogelijkheid dat de Raad van Bestuur van het IEA (bestaande uit vertegenwoordigers van elke lidstaat) een IEA-lidstaat overstemt bij een tekort van 7% of meer inzake te nemen besluiten over toepassing van het mechanisme (aangezien geen unanimititeit is vereist; voor toepassing van de CERM is wel unanimititeit vereist). Echter, volgens de aanpak die het IEA hanteert, worden in alle oliecrisissituaties - dus ongeacht de omvang van de olieaanvoer-onderbreking - de beide benaderingen als gelijkwaardige alternatieven beschouwd (het formele crisismechanisme en de CERM). Op een flexibele wijze in een 'stap-voor-stapbenadering' zal dan worden bekeken wat – gegeven de oliemarktsituatie van dat moment – voor die crisissituatie de beste reactie door de IEA-landen zal zijn en hoe

de samenstelling van het pakket te nemen maatregelen kan zijn.

Dit betekent dat maatregelen in onderlinge overeenstemming worden getroffen.

- Een recent voorbeeld is de inzet van noodvoorraden in 2011, vanwege uitval van de olieproductie in Libië. Noodvoorraden zijn eveneens ingezet tijdens de Golfoorlog in 1991 en na de orkaan Katrina in 2005.
- *Uitgaande van de EU-Oliecrisisrichtlijn uit 2009:*

De Europese regeling is deels gekoppeld aan de procedure van het IEA. In het geval van een gecoördineerde aanpak in IEA-verband, doet de Europese Commissie – ter uitvoering van die aanpak – aanbevelingen aan de EU-lidstaten over te treffen aanbodmaatregelen. Dit gebeurt ook aan de lidstaten die geen lid zijn van IEA.

Indien in IEA-verband geen overeenstemming wordt bereikt over inzet van noodvoorraden, kan de Europese Commissie daartoe toestemming geven aan de EU-lidstaten.

De EU-lidstaten kunnen eveneens zelf tot inzet besluiten indien dat onmiddellijk noodzakelijk is als eerste reactie in het geval van bijzondere urgentie of als antwoord op een plaatselijke crisis.

Noodvoorraden (nationaal)

- De Stichting Centraal orgaan voorraadvorming aardolieproducten (COVA) te Rotterdam houdt 80 % van de strategische voorraad aan. Het overige deel houdt het bedrijfsleven aan.
- De minister van EZK kan besluiten dat de voorraden mogen worden aangesproken bij een (dreigende) oliecrisis.

Verdeling

- De minister van EZK kan aan COVA aanwijzingen (= bevelen) geven inzake de aanwending van de voorraden, indien

deze mogen worden aangesproken bijvoorbeeld t.b.v. de bevoorrading van prioritaire verbruikers. Dat zijn verbruikers aan wie bij voorrang aardolieproducten worden geleverd in tijden van schaarste.

- De minister van EZK kan aan een handelaar of producent de verplichting opleggen aardolieproducten aan anderen te leveren.
- De minister van EZK kan aardolieproducten in eigendom vorderen.

Verbruik beperkende maatregelen

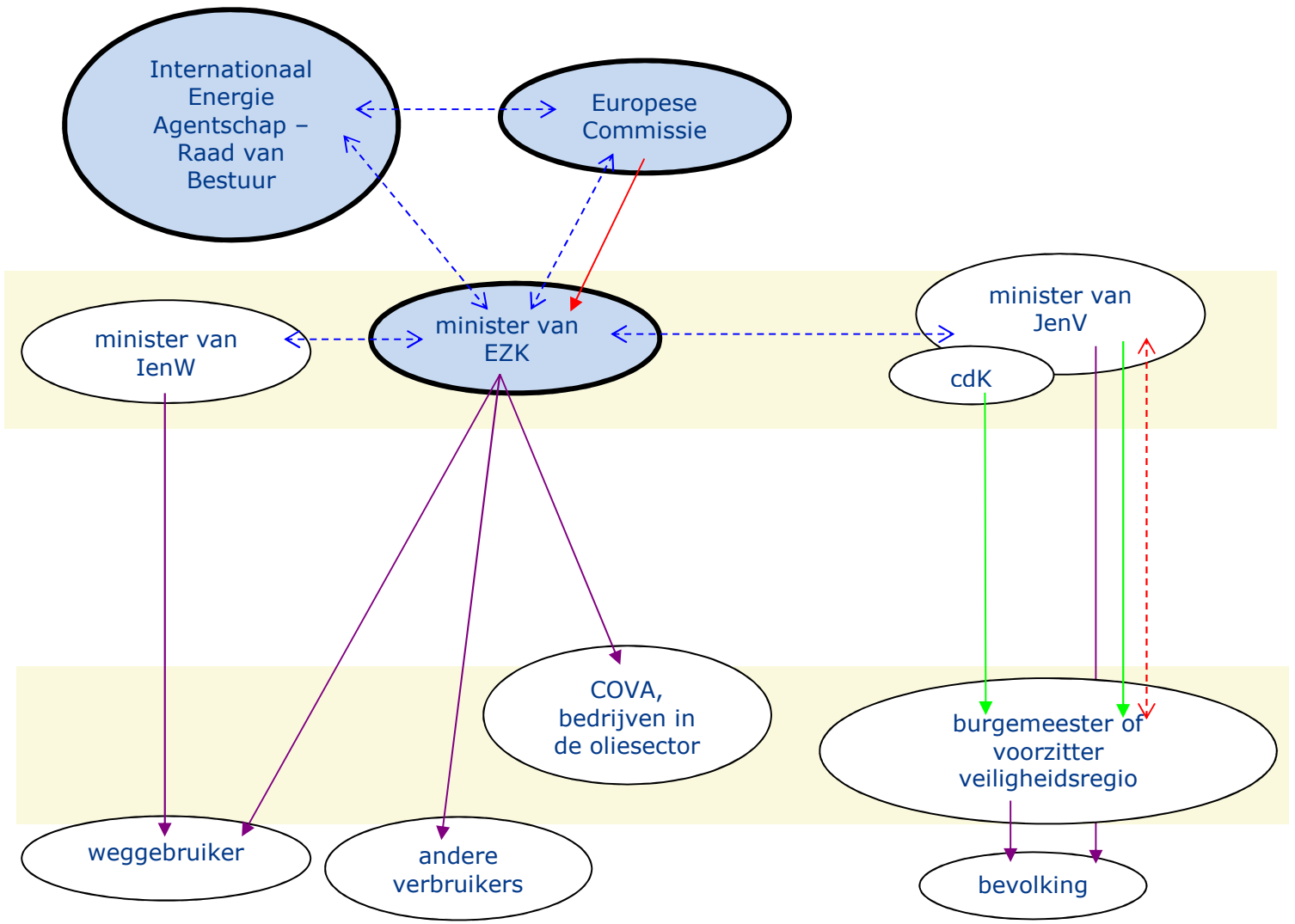
- De minister van EZK kan een distributiemaatregel treffen, bijvoorbeeld het korten van leveringsverplichtingen door olieleveranciers of de instelling van een algehele rantsoenering van brandstof.
- De minister van IenW kan, in overeenstemming met de ministers van EZK en JenV, bij een oliecrisis een algehele snelheidsbeperking invoeren.
- De minister van EZK kan, in overeenstemming met de ministers van IenW en JenV, bij een (dreigende) oliecrisis een autoloze zondag invoeren.
- Andere mogelijke maatregelen zijn een oproep tot beperking woon-werkverkeer (telewerken, meerijden/*carpooling*, minder dagen werken met meer uur per werkdag).

Burgemeester en voorzitter veiligheidsregio

- Het optreden van de overheid bij een (dreigende) oliecrisis is gecentraliseerd.
- Formeel bestaat de mogelijkheid dat de burgemeester brandstoffen vordert, maar zijn bevoegdheden zijn niet geschikt voor sturing van overheidswege bij een oliecrisis.
- De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio is alleen verantwoordelijk voor aanpak van de effecten voor openbare orde en veiligheid.

functionele keten olie

algemene keten

- - - - -> Informatie en afstemming
- - - - -> Bijstand
- > Maatregelen jegens bevolking/bedrijven
- > Bestuurlijk toezicht, tevens onderlinge informatie
- > Maatregelen door de EU

NB Een rijksheer van EZK vervult geen rol ten aanzien van olie.

COVA Stichting Centraal orgaan voorraadvorming aardolieproducten
 IenW Infrastructuur en Waterstaat
 JenV Justitie en Veiligheid
 EZK Economische Zaken en Klimaat
 cdK commissaris van de Koning

Colofon

Titel: Bestuurlijke Netwerkaarten Crisisbeheersing
Datum: Mei 2018
Status: Definitief
Versie: Zevende druk
Auteurs: Merijn ten Dam
Projectleider: Oscar Koebrugge
Omslag: Rob Kruitwagen
Copyright: IFV en provincie Noord-Holland
Eindverantwoordelijk: IFV, afd. Onderzoek en kennisdocumenten

Alle rechten voorbehouden. Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits deze uitgave als bron wordt vermeld. Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout of onzorgvuldigheid, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
T 026 355 24 00
www.ifv.nl

Instituut Fysieke Veiligheid

Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) draagt bij aan een veilige samenleving door het versterken van de veiligheidsregio's en hun partners bij het professionaliseren van hun taken. Wij ontwikkelen en delen relevante kennis, wij hebben expertise voor het verwerven en beheren van gemeenschappelijk materieel en wij adviseren de betrokken besturen.

Ons motto hierbij is: signaleren en verbinden.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
026 355 24 00
www.ifv.nl